

Spis treści

Wprowadzenie	11
Część teoretyczna	15
Rozdział I	
Problematyka wartości w psychologii	15
1. Pojęcie i klasyfikacje wartości.....	15
2. Teoretyczne podstawy badań własnych.....	18
2.1. Teoria wartości Rokeacha.....	18
2.2. Teoria i typologia wartości Schelera.....	26
2.3. Teoria wartości Schwartza.....	28
3. Wybrane kierunki badań nad wartościami.....	31
Rozdział II	
Zagadnienie światopoglądu w psychologii	37
1. Pojęcie światopoglądu – rodowód filozoficzny.....	37
2. Ujęcia psychologiczne – założenia teoretyczne oraz wybrane badania.....	47
2.1. Wymiary światopoglądowe.....	48
2.2. Ujęcia analityczne: eksploracja elementów światopoglądu.....	52
2.3. Ujęcia syntetyczne: ku opisowi całokształtu światopoglądu.....	55
Rozdział III	
Wartości i światopogląd w strukturze osobowości	64
Rozdział IV	
Kształtowanie się systemu wartości i światopoglądu jako zadanie rozwojowe w okresie dorastania	67
1. Teoria zadań rozwojowych Havighursta.....	67
2. Kształtowanie się systemu wartości i światopoglądu jako zadanie rozwojowe.....	69
Rozdział V	
Rozwojowy kontekst kształtowania się systemu wartości i światopoglądu w okresie dorastania	72
1. Rozwój poznawczy.....	72

2. Rozwój moralny	75
3. Rozwój społeczny.....	78
4. Rozwój osobowości.....	80
5. Rozwój światopoglądu i wartości w kontekście rozwoju w innych sferach	82
Podsumowanie.....	86
Rozważania teoretyczne a problematyka badań własnych	86
Część empiryczna	91
Rozdział I	
Program badań własnych.....	91
1. Problem badań	91
2. Hipotezy.....	92
3. Techniki badawcze.....	93
4. Badana grupa oraz organizacja badań	98
5. Program analiz statystycznych i struktura prezentacji ich wyników.....	99
Rozdział II	107
Prezentacja wyników	107
I. Wartości młodzieży	107
1. Wartości według klasyfikacji Schelera	107
1.1. Wartości schelerowskie młodzieży piętnastoletniej.....	107
1.2. Wartości schelerowskie młodzieży osiemnastoletniej	110
1.3. Różnice w preferencjach wartości schelerowskich między młodzieżą piętnasto- a osiemnastoletnią.....	112
1.4. Struktura czynnikowa wartości schelerowskich	116
1.4.1. Struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży piętnastoletniej.....	116
1.4.2. Struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży osiemnastoletniej a struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży piętnastoletniej.....	119
1.4.3. Podsumowanie: struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży dorastającej (cała grupa).....	123
2. Wartości według klasyfikacji Rokeacha	125
2.1. Wartości ostateczne	125
2.1.1. Hierarchia wartości ostatecznych młodzieży piętnastoletniej	125
2.1.2. Hierarchia wartości ostatecznych młodzieży osiemnastoletniej.....	128
2.1.3. Różnice w hierarchiach wartości ostatecznych młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej.....	131
2.1.4. Podsumowanie: stałość i zmiana w preferencjach wartości ostatecznych	133
2.1.5. Najbardziej preferowane wartości ostateczne w kontekście wyborów innych wartości	134

2.2. Wartości instrumentalne	136
2.2.1. Hierarchia wartości instrumentalnych młodzieży piętnastoletniej ..	136
2.2.2. Hierarchia wartości instrumentalnych młodzieży osiemnastoletniej	139
2.2.3. Różnice w hierarchiach wartości instrumentalnych młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	141
2.2.4. Podsumowanie: stałość i zmiana w preferencjach wartości instrumentalnych	143
2.2.5. Najbardziej preferowane wartości instrumentalne w kontekście wyborów innych wartości	144
II. Przekonania światopoglądowe młodzieży	148
1. Zagadnienia światopoglądowe	148
1.1. Zagadnienia ontologiczne	148
1.1.1. Istnienie świata nadprzyrodzonego	148
1.1.2. Kwestia naturalizmu	149
1.1.3. Wolna wola	151
1.2. Zagadnienia epistemologiczne	153
1.2.1. Nadrzędna władza poznawcza	153
1.2.2. Przedmiot poznania	155
1.2.3. Problem prawdy	156
1.3. Przekonania aksjologiczne	157
1.3.1. Ocena czynów	157
1.3.2. Pochodzenie wyznawanych wartości	158
1.3.3. Natura ludzka	159
1.4. Zagadnienia socjologiczne	160
1.4.1. Ocena demokracji	160
1.4.2. Przyszłość świata	162
1.4.3. Podstawowa orientacja polityczna	163
1.5. Zagadnienia teologiczne	164
1.5.1. Istnienie Boga	164
1.5.2. Pochodzenie człowieka	166
1.5.3. Życie po śmierci	167
2. Struktura czynnikowa przekonań światopoglądowych	168
2.1. Struktura czynnikowa przekonań światopoglądowych młodzieży piętnastoletniej	168
2.2. Struktura czynnikowa przekonań światopoglądowych młodzieży osiemnastoletniej	171
2.3. Różnice w strukturze czynnikowej przekonań światopoglądowych młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	173
III. Związki przekonań światopoglądowych z wartościami w okresie dorastania	176
1. Korelacje preferencji wartości i pewności przekonań światopoglądowych	176
1.1. Korelacje preferencji wartości i pewności przekonań światopoglądowych w grupie młodzieży piętnastoletniej	176

1.2. Korelacje preferencji wartości i pewności przekonań światopoglądowych w grupie młodzieży osiemnastoletniej	182
2. Przekonania światopoglądowe jako źródło różnicujące preferencje wartości w grupach młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	188
Rozdział III	
Dyskusja wyników	202
Zakończenie	228
Bibliografia	230
Załączniki	242